

Referansedata

Fylke: Buskerud
Kommune: Modum
Kartblad: 1815 III
H.o.h.: 143-346moh
Areal: 156 daa

Prosjektilhørighet: Bekkekløfter 2008
Inventør: THH
Dato feltreg.: 13.10.08
Vegetasjonsone: Sørbooreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag / Kort beskrivelse

Askerudelva/Askerudbekken ligger i de bratte liene på sørsiden av Tyrifjorden, ca 7-8 km nordøst for Vikersund. Ei rekke bekkekløfter ligger i disse liene. Elva har gravd ut ei nordvendt, relativt lita, men velutviklet og skarp, relativt dyp bekkekløft over en strekning på ca 1 km. Fra å være en rolig bekkedal i åsene nord i Finnemarka starter kløfta brått der elva danner en 30 meter høy foss, med et tilhørende åpent, men innelukket og dramatisk "amfi". Lagdelingen i de kambrosiluriske kalkbergartene er svært vakkert og illustrativt eksponert i fjellveggen. Videre nedover faller elva i raske stryk ca 200 høydemeter ned til der dalen åpner seg ut mot riksveien og Tyrifjorden. Dalsidene er stort sett jevnt bratte, men det er også enkelte bergveggpartier (ofte knollekalk).

Gran er helt dominerende treslag, men spredt hassel, spisslønn, bjørk og osp inngår, langs elva også noe gråor. Kalkbergartene medfører at rike skogsamfunn dominerer. Storparten er lågurtskog av varierende utforminger, som mange steder strekker seg helt ned i bunnen. En del arealer har kalkskog med hasselkratt og rik flora. I våte sig og berggrøtter erstattes lågurtskogen av høgstaudeskog. Fattigere skogtyper er mindre utbredt, men noe småbregneskog og blåbærskog finnes.

Nesten hele områder er gammelskog, og mye er gammel naturskog med grove dimensjoner, heterogent og sjiktet skogbilde, og rikelig med læger i de fleste nedbrytningsstadier. Andre steder er det mer homogen aldersfaseskog, og på mindre partier i nedre del finnes også oppkvistet skog i sein optimalfase.

Artsmangfoldet er variert og meget rikt, med mange kravfulle og sjeldne arter innen flere artsgrupper. Karplantefloraen preges særlig av mange næringskrevende lågurtskogsarter, men langs bekken er også høgstaudeelementet og (delvis) bekkekløfteelementet godt utviklet, til en viss grad også basekrevende fjellplanter (i bergskrenter). Mykorrhizasoppfungaen knyttet til gran er rik (med et bra utvalg kalkskogsarter), og det er også innslag av kravfulle arter knyttet til hassel. Vedsoppfungaen er meget rik, med mange kravfulle arter (som gul snyltekjuke *Antrodiella citrinella*, sjokoladekjuke *Junghuhnia collabens*, "klengekjuke" *Skeletocutis brevispora*). Mosefloraen er rik både av råtevedmoser (med fakkeltvebladmose *Scapania apiculata* som mest spesielt) og kalkbergarter. Lavfloraen virker mer ordinær, men det er potensial for kravfulle fuktighetskrevende skorpelav på grovbarket gran. 17 rødlistearter (1 EN, 6 VU, 9 NT, 1 DD) er påvist (3 jordboende sopp, 10 vedboende sopp, 1 lav, 2 moser, 1 karplante), men dette ville utvilsomt øke (betydelig) ved næyere artsundersøkelser.

Dette er ei relativt lita, men velutviklet lavlandsbekkekløft med store naturverdier. Kvaliteten ligger spesielt i kombinasjonene velutviklet bekkekløfttopografi, variasjon fra ekstremfuktig bekkekløftskog (så vidt med antydning til fosserøymiljø) til relativt tørt i vestvendt helling, kalkrik berggrunn, stor andel rike skogtyper (inkludert kalkskog), og gammel naturskog med mye død ved og god kontinuitet, samt et rikt og variert arts mangfold. Mht gammel lavlandsgranskog har lokaliteten kvaliteter som er av de beste i kambrosilur-regionen i Oslo-feltet. Kalkgranskogen er derimot bedre utviklet i en del andre lokaliteter i regionen. Her er også den kanskje høyeste fossen i distriktet, med et svært spesielt og imponerende "fosse-amfi" som kan ha geologisk interesse. Kløfta tilhører kategorien fuktige kalk-lavlandskløfter i kambrosilurområdet i Oslo-feltet, som er en sjelden og særegen bekkekløfttype. Askerudelva tilhører toppsjiktet av slike kløfter. Området oppfyller i stor grad viktige mangler ved skogvernet.

Imidlertid er variasjonsbredden (som følge av nordvendt eksposisjon) mindre enn i mange andre bekkekløfter, andelen løvtrær er beskjeden, edelløvskog er svært dårlig representert, gråor-heggeskog mangler, og bergveggskog er dårlig utviklet.

Askerudelva vurderes som nasjonalt verdifull (verdi 5).

Feltarbeid

Området ble undersøkt av Tom H. Hofton (Biofokus) 13. oktober 2008. Kløfta ble gått ovenfra og ned, med hovedfokus på dalbunnen, men også mye av de vestvendte lisida ble dekket. Brattskrånningene på vestsiden ble bare såvidt sjekket i nedre del. Forholden for feltarbeidet var gode, men karplantefloraen var i stor grad nedvisnet, og soppsesongen var i stor grad over under befaringen, slik at disse artsgruppene ble dårlig fanget opp i 2008. Begge disse har imidlertid blitt kartlagt av andre personer i tidligere besøk. Samlet sett vurderes kunnskapsgrunnlaget som godt for alle aktuelle parametre, selv om næyere undersøkelser utvilsomt ville avdekket flere interessante arter.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med systematiske undersøkelser av bekkekløfter i regi av Direktoratet for Naturforvaltning. Dette er en del av systematiske naturfaglige undersøkelser av de biologisk viktigste og høyest prioriterte skogtypene i Norge. I Buskerud omfattet "bekkekløftprosjektet" 35 lokaliteter i 2008 (i tillegg kommer 18 områder i Sigdal, Rollag, Nore og Uvdal som opprinnelig var en del av prosjektet, men som ble utsatt til 2009). Arbeidsgrensene for undersøkelsesområdet var på forhånd grovt angitt av Fylkesmannen i Buskerud i samarbeid med Direktoratet for Naturforvaltning på bakgrunn av en

forstudie gjort av Biofokus (Hofton 2007), og omfattet hele den markerte delen av bekkekløfta ovenfor riksvei 284.

Tidligere undersøkelser

Kløfta har vært kjent for botanikere lenge. Per Størmer gjorde mange funn av karplanter og noen moser i 1947 og 1948, Torstein Engelskjøn besøkte området i 1962 og 1990 (da sammen med Anne Steilnes), og i 2001 var området ekskursjonslokalitet under et slørsoppkurs og en rekke soppfunn ble da gjort. Mange interessante arter av karplanter og jordboende sopp (samt enkelte moser) har blitt gjort under disse besøkene. (Artskart 2009).

Bekkekløfta er også fanget opp i naturtypekartleggingen (Naturbase 2009). Et areal på 96 daa er avgrenset som "gammel barskog" og gitt verdi A. Områdebeskrivelsen er imidlertid tynn, og naturtypeavgrensningen er vesentlig mindre enn lokalitetens reelle utstrekning (det samme gjelder for øvrig også naturtypebeskrivelsen av Melåa lenger vest). "Askerudelva" er også avgrenset som "viktig bekkedrag" på strekningen fra fossen ned til Tyrifjorden og gitt verdi B.

Beliggenhet

Området ligger i de bratte liene på sørsiden av Tyrifjorden opp mot Finnemarka, nærmere bestemt opp for Gulsrudtangen, ca 7-8 kilometer nordøst for Vikersund.

Naturgrunnlag

Topografi

Askerudelva/Askerudbekken (forskjellige kart oppgir ulike navn) er ei av en rekke bekkekløfter som er skjært ut i de lange bratte lisdene som strekker seg langs hele sørsiden av Tyrifjorden, rundt Finnemarka. Elva danner et lite nedbørsfelt med utspring oppunder Breilflaka lengst nord i Finnemarka, og drenerer nordover ut i Tyrifjorden ved Gulsrud. Ned til ca 340 moh har dalen form av en rolig bekkedal, men herfra skjærer elva seg brått ned og kaster seg over en kalkbergbrink i form av en 30 meter høy foss. Fossegryta er et relativt åpent, men innelukket og dramatisk amfi som er helt særegent for regionen. Herfra og nedover til ca 140 moh danner elva ei lita, men meget velutviklet og ganske dyp nordvendt bekkekløft. Elva faller stort sett i raske stryk ned til der kløfta åpner seg ut mot kulturlandskapet på Gulsrud. Kløftesidene er for det meste jevnt bratte, men det er også noe berg stedvis (ofte knollekalkberg). Kløfta er skarpt avgrenset mot lisdetopografi på begge sider.

Geologi

Kløfta ligger dels på skifer og sandstein i Furuberg- og Hovinsholmformasjonen (mellom- til senordovicisk alder), dels på kalkrik sandstein, skifer og kalkstein i Langøyformasjonen (senordovicium) (Nordgulen 1999). Lagdelingen er meget vakkert og illustrativt synlig i fosse-amfiet (som trolig danner grensa mellom de to formasjonene). Berggrunnen er tydelig kalkrik, bl.a. med knollekalkbergvegger gjennom hele kløfta. Løsmassedekket er tynt, men relativt jevnt avsatt i de bratte skråningene i form av finkornet jord, bortsett fra der skråningene brytes opp av bergskrenter. Stedvis er det noe steinete, spesielt i elveløpet.

Klima

Området ligger i boreonemoral og sørboreal vegetasjonssone, i overgangen mellom svakt oseanisk (O1) vegetasjonsseksjon og overgangsseksjonen (OC) (Moen 1998). Lokalklimaet er som følge av nordvendt eksposisjon og beskyttet topografi gjennomgående fuktig og stabilt (meget fuktig i dalbunnen, særlig i indre del). Oppover i den vestvendte skråningen blir det raskt mye tørrere, og øvre deler av disse har relativt varmt lokalklima. Lokalklimakontrastene virker store til å være ei lita, bratt og nordvendt bekkekløft, selv om størsteparten er fuktig.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Se kjerneområdebeskrivelsen.

Skogstruktur og påvirkning

Se kjerneområdebeskrivelsen.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Askerudelva. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Askerudelva

Naturtype: Bekkekløft og bergvegg - Bekkekløft
BMVERDI: A

Hoh: 140-340 moh

Undersøkt av Tom H. Hofton (Biofokus) 13.10.2008 ifbm "bekkekløftprosjektet".

Lokaliteten består av den markerte, nordvendte bekkekløfta til Askerudelva/Askerudbekken. Fra å være en slak bekkedal høyere oppe starter bekkekløfta der elva brått skjærer seg ned i kalkberggrunnen og danner en ca 30 meter høy foss i indre del. Dette er et åpent, men dypt og imponerende fosse-amfi med en stor fjellvegg der lagdelingen i berggrunnen kommer svært godt fram. Videre nedover renner

elva gjennom ei trang og relativt dyp kløft. Skråningene er for et meste jevnt bratte, men enkelte steder stikker det fram knollekalkvegger (særlig langs elva).

Gran er helt dominerende treslag, men spredt hassel, spisslønn, bjørk og osp inngår stedvis, langs elva også noe gråor. Kløfta ligger på kalkrike bergarter, og mer eller mindre rike skogsamfunn dominerer. Storparten er lågurtskog, som mange steder strekker seg helt ned i bunnen. Utformingene varierer fra fuktig og moserikt i fuktige partier, til utpreget tørr og grunnlendt oppe i solhellingene på østsiden. Stedvis finnes en utforming med mye skogsvingel. Blåveis og skogsalat er vanlig. En del arealer har en meget rik kalkskogsutforming med hasselkratt og rik flora (vårearteknapp, skogvikke, myske, tannrot, kalktelg, leddved). Junkerbregne ble notert ett sted, myskemaure er tidligere påvist. I våte sig og berggrøtter erstattes lågurtskogen av høgstaudeskog. Her samt langs elva finnes arter som bekkekarse, storrap, moskusurt, storklokke, myskegras, huldregras. Floraen er rik også i bergskrenter, med bl.a. grønnburkne, svartstarr, hårstarr, fjell-lodnebregne. Fattigere skogtyper er mindre utbredt, men noe småbregneskog og blåbærskog finnes også (mest i øvre deler av skråningene i indre del).

Mye av skogen er gammel, med grove dimensjoner, heterogent og sjiktet skogbilde, og rikelig med læger i de fleste nedbrytningsstadier. Spesielt midtpartiet har store konsentrasjoner av død ved. Andre steder er skogen mer homogen aldersfaseskog og fattigere på død ved. Nederst og oppe i hellingene i nedre del (særlig opp mot brekket på toppen av skråningene) har en også partier med oppkvistet skog i sein optimalfase, men disse partiene virker "skrantende" og vil trolig relativt raskt gå over i oppløsningsfase.

Artsmangfoldet er variert og meget rikt, med mange kravfulle og sjeldne arter innen flere artsgrupper (karplanter, vedsopp, jordboende sopp, moser). Karplantefloraen omfatter mange næringskrevende arter, særlig tilhørende lågurtskogs-/kalkskogselementet, men også bekkekløftelementet og i noen grad basekrevende fjellplanter er representert. Vedsoppfungaen på granlægrene omfatter en rekke interessante arter, særlig innen "lavlands-rikskogselement" (som gul snyltekjuke *Antrodia citrinella*, sjokoladekjuke *Junghuhnia collabens*, "bølgekjuka" *Oligoporus undosus*, "klengekjuka" *Skeletocutis brevispora*, og den sjeldne barpiggevre *Protodontia piceicola*). Mer utbredte arter som rosenkjuka *Fomitopsis rosea*, svartsoneskjuka *Phellinus nigrolimitatus* og rynkeskinn *Phlebia centrifuga* er vanlige. Jordboende sopp (særlig mykorrhizasopp) er også rikt utviklet, mest av grantilnyttede arter, men også hassel-arter. Registrert er bl.a. *furufåresopp* *Albatrellus subrubescens*, *grangråkjuke* *Boletopsis leucomelaena*, *villsvinslørsopp* *Cortinarius aprinus*, *gullrandslørsopp* *C. aureopulverulentus*, *fagerbrunpig* *Hydnellum geogenium* og *duftkorallsopp* *Ramaria gracilis*. Mosefloraen framviser interessante elementer både av råtevedarter og kalkbergarter. Av førstnevnte er det særlig grunn til å trekke fram et par funn av fakkeltvebladmose *Scapania apiculata* på våte granlæger i bekkeløpet, i tillegg til noe vanligere arter som pusledraugmose *Anastrophyllum hellerianum*, grønnsko *Buxbaumia viridis* og råteflik *Lophozia ascendens*. På berg finnes bl.a. skjermose *Apometzgeria pubescens*, krusfellmose *Neckera crispa*, hulefellmose *N. oligocarpa*, og det er også påvist sveipfellmose *N. pennata* (trolig på trær). På kalkberg ble både huleblygmose *Seligeria donniana* og svaiblygmose *S. brevifolia* sett, og det er utvilsomt potensial for sjeldne kalkbergmoser i kløfta. Lavfloraen er derimot relativt fattig. Kløfta kunne ha potensial for bl.a. huldrestry, men generelt er skogen fattig på skjeggjav (gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* så vidt påvist). Av skorpelav på grovbarket gran kan potensialet være brukbart, men dette er dårlig undersøkt. Rikelig med gammelgranlav *Lecanactis abietina* og en god del kattedotlav *Arthonia leucopellaea* indikerer potensial. Innerst ved fossen er det meget fuktig, og det er svakt utviklet fosserøypåvirkning på grantrærne inntil. Det ble ikke påvist lungeneversamfunn, men det var en del *Trentepohlia*-alger på kvistene, og det kan være potensial for interessante skorpelav.

Askerudelva danner ei lita, men velutviklet lavlandsbekkekløft med store naturverdier. Kombinasjonen velutviklet bekkekløft med "ekstremfuktige" partier, kalkrik berggrunn, rike skogtyper med innslag av kalkskog, og gammel naturskog med mye død ved og brukbar kontinuitet i død ved er sjeldent. Dette resulterer i et rikt arts mangfold (inkludert 17 rødlistearter (1 EN, 6 VU, 9 NT)) (tallet ville trolig øke vesentlig ved nøyere undersøkelser særlig av sopp). I tillegg har kløfta et fosse-amfi innerst som er helt særegent og som det kanskje er knyttet geologiske verdier til. Lokaliteten er klart svært viktig (verdi A).

Artsmangfold

Kløfta kombinerer mange ulike egenskaper som gir et rikt biologisk mangfold innen flere ulike artsgrupper (lavlandsbeliggenhet, god økologisk variasjon (med både tørre og "ekstremfuktige" partier), stor andel rike vegetasjonstyper (inkludert kalkskog), og gammel skog med mye død ved og kontinuitet). Dette gir et variert og meget rikt arts mangfold, inkludert mange kravfulle og sjeldne arter. Kløfta har stor verdi for arter knyttet til fuktig, rik bekkekløftskog, kalkskog, og gammel gran-naturskog i lavlandet. Spesielt vedboende sopp skiller seg ut, men også jordboende sopp, karplanter og moser framviser betydelige kvaliteter, mens lavfloraen er fattigere. Se ellers kjerneområdebeskrivelsen.

Tabell: Artsfunn i Askerudelva. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
	<i>Clavaria acuta</i>			1	1 ₁
Småburknefamilien	<i>Asplenium viride</i>	Grønnburkne		3	1 ₃
Storburknefamilien	<i>Gymnocarpium robertianum</i>	Kalktelg		1	1 ₁
Stortelgfamilien	<i>Polystichum braunii</i>	Junkerbregne		1	1 ₁
Korsblomstfamilien	<i>Cardamine bulbifera</i>	Tannrot		1	1 ₁
Erteblomstfamilien	<i>Lathyrus vernus</i>	Vårearteknapp		1	1 ₁
Grasfamilien	<i>Cinna latifolia</i>	Huldregras	NT	1	1 ₁
	<i>Poa remota</i>	Storrap		1	1 ₁
Springfrøfamilien	<i>Impatiens noli-tangere</i>	Springfrø		1	1 ₁
Maurefamilien	<i>Galium odoratum</i>	Myske		1	1 ₁
	<i>Galium triflorum</i>	Myskemaure		1	1 ₁

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Moskusurtfamilien	<i>Adoxa moschatellina</i>	Moskusurt		1	1 ₁
Bladmoser	<i>Buxbaumia viridis</i>	Grønnsko	VU	3	1 ₃
Bladmoser	<i>Homalia trichomanoides</i>	Glansmose		10	1 ₁₀
Bladmoser	<i>Neckera crispa</i>	Krusfellmose		5	1 ₅
	<i>Neckera oligocarpa</i>	Hulefellmose		1	1 ₁
	<i>Neckera pennata</i>	Svøpfellmose		1	1 ₁
Bladmoser	<i>Seligeria brevifolia</i>	Svaiblygmose		1	1 ₁
	<i>Seligeria donniana</i>	Holeblygmose		1	1 ₁
Levermoser	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	Pusledraugmose		6	1 ₆
Levermoser	<i>Apometzgeria pubescens</i>	Skjermose		1	1 ₁
Levermoser	<i>Lophozia ascendens</i>	Røteflik		1	1 ₁
Levermoser	<i>Mylia taylorii</i>	Rødmuslingmose		1	1 ₁
Levermoser	<i>Scapania apiculata</i>	Fakkeltvebladmose	VU	2	1 ₂
Busk- og bladlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	Gubbeskjegg	NT	1	1 ₁
	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lungenever		1	1 ₁
	<i>Parmeliella triptophylla</i>	Stiffiltlav		1	1 ₁
Skorpelav	<i>Arthonia leucopellaea</i>	Kattefotlav		30	1 ₃₀
	<i>Lecanactis abietina</i>	Gammelgranlav		200	1 ₂₀₀
Sopp markboende	<i>Albatrellus subrubescens</i>	Furufåresopp	NT	1	1 ₁
	<i>Boletopsis leucomelaena</i>	Gråkjuke	NT	1	1 ₁
	<i>Clavulinopsis laeticolor</i>	Rødgul småkøllesopp		1	1 ₁
	<i>Cortinarius aprinus</i>	Villsvinslørsopp	VU	1	1 ₁
	<i>Cortinarius aureopulverulentus</i>	Gullrandslørsopp		1	1 ₁
	<i>Cortinarius elegantior</i>	Gyllenbrun slørsopp		1	1 ₁
	<i>Cortinarius venetus</i>	Grønn slørsopp		1	1 ₁
	<i>Cystolepiota seminuda</i>	Rosa melparasollsopp		1	1 ₁
	<i>Hydnellum concrescens</i>	Beltebrunpigg		1	1 ₁
	<i>Hydnellum geogenium</i>	Fagerbrunpigg		1	1 ₁
	<i>Hydnellum peckii</i>	Skarp rustbrunpigg		1	1 ₁
	<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp		1	1 ₁
	<i>Hygrophorus discoideus</i>	Gulbrun vokssopp		1	1 ₁
	<i>Inocybe cervicolor</i>	Hjortetrevlesopp		1	1 ₁
	<i>Ramaria gracilis</i>	Duftkorallsopp		1	1 ₁
Sopp vedboende	<i>Antrodiella citrinella</i>	Gul snyltekjuke	VU	2	1 ₂
	<i>Climacocystis borealis</i>	Vasskjuke		1	1 ₁
	<i>Cystostereum murrayii</i>	Duftskinn	NT	1	1 ₁
	<i>Fomitopsis rosea</i>	Rosenkjuke	NT	10	1 ₁₀
	<i>Junghuhnia collabens</i>	Sjokoladekjuke	EN	2	1 ₂
	<i>Oligoporus undosus</i>		VU	1	1 ₁
	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Granrustkjuke		10	1 ₁₀
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartsonekjuke	NT	7	1 ₇
	<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkeskinn	NT	15	1 ₁₅
	<i>Protodontia piceicola</i>	Barpiggbevve	DD	1	1 ₁
	<i>Skeletocutis brevispora</i>		VU	3	1 ₃
	<i>Skeletocutis kuehneri</i>		NT	2	1 ₂
	<i>Skeletocutis nivea</i>	Småporekjuke		1	1 ₁

Avgrensing og arrondering

Avgrensingen gir seg i stor grad selv, siden kløfta er markant nedskjært med skarpt skille mot lisdene rundt, og dette samtidig markerer grense mot store arealer ungskog og hogstflater på begge sider og i overkant. Noe areal ungskog er lagt til i øvre del av skråningen på østsiden. Nederst er grensa satt mot ungskog der kløfta åpner seg mer opp ut mot Tyrifjorden.

Loakaliteten er velarrondert, med hele spennvidden dalbunn-lisidebrekk på begge sider inkludert over det meste av den lengdeutstrekningen der elva danner kløfsetopografi. Slik sett utgjør lokaliteten en økologisk velfungerende bekkekløfthet. Imidlertid ville det styrket kvalitetene om større del av kløfta videre nedover mot riksveien og Tyrifjorden var inkludert (både mht økt areal og variasjonsbredde), men denne strekningen domineres av ungskog.

Andre inngrep

Området slik det nå er avgrenset, er i sin helhet uten nyere inngrep.

Vurdering og verdisetting

Dette er ei arealmessig relativt lita, men meget velutviklet lavlandsbekkekløft med store naturverdier. Dette har spesielt bakgrunn i at kløfta kombinerer flere ulike egenskaper – velutviklet bekkekløfttopografi, variasjon fra ekstremfuktige partier i bunnen til relativt tørt i solsida, kalkrik berggrunn, stor andel rike skogtyper med en del kalkskog, og gammel naturskog med mye død ved og god kontinuitet. Artsmangfoldet er rikt og variert, med god spredning på taksonomiske og økologiske grupper. En merker seg bl.a. uvanlige kombinasjoner av arter, særlig av karplanter. Av vedboende sopp og råtevedmoser har kløfta også innslag av flere høyt rødlistede og til dels sjeldne arter. 17 rødlistearter er relativt høyt (men ikke i toppsjiktet nasjonalt eller regionalt), men nøyere undersøkelser ville utvilsomt avdekket en rekke flere slike arter.

Mht gammel lavlandsgranskog framviser Askerudelva sjeldent store kvaliteter. Muligens er det ikke andre steder i brattliene og bekkekløftene rundt Tyrifjorden som kan vise til tilsvarende, kanskje med unntak av visse partier i Krokskogtupene (forbehold tas for Melåa, som muligens kan ha tilsvarende). Det ble for eksempel ikke påvist like gammel skog i noen av de andre bekkekløftene ved Tyrifjorden som var en del av 2008-prosjektet. I kraft av dypt nedskjært topografi og nordvendt eksposisjon er Askerudelva samtidig kanskje den fuktigste av Tyrifjord-kløftene. Spesielt gjelder dette i indre deler omkring fossen. Dette fosse-amfiet representerer et helt særegent landskapselement som ikke er kjent noen andre steder i regionen, og fossefallet er kanskje det høyeste i hele lavlandsregionen omkring indre Oslofjord. Lagdelingen i kambrosilurbergartene er svært godt synlig i fjellveggen, og det kan være geologiske naturverdier knyttet til dette. Kalkgranskogen er imidlertid ikke like velutviklet her som i en del andre lokaliteter i regionen (inkludert andre Tyrifjordkløfter).

På den annen side er variasjonsbredden ikke like stor som i en del andre kløfter (kan tilskrives den nordvendte eksposisjonen). Bl.a. er andelen løvtrær beskjeden, det er ikke representert edelløvskog (bortsett fra fragmenter av rike hasselkratt isprengt granskogen), gråor-heggeskog mangler, og bergveggskog er dårlig utviklet.

Bekkekløftene i kambrosilurområdet innen Oslo-feltet danner en svært særegen og verdifull kløftetype. Disse kløftene kombinerer kalkrike skogsamfunn, velutviklet bekkekløftmiljø og stedvis relativt gammel skog, og har gjennom dette helt spesielle kvaliteter. De er samtidig naturlig sjeldne og begrenset til bratte lisdere i de kalkrike delene av Oslo-feltet. Brattliene på sør- og østsiden av Tyrifjorden, og forlengelsen av disse sørover i Lierdalen, har den største konsentrasjonen og de best utviklede av slike kløfter i Norge. Mange er sterkt påvirket av bestandsskogbruket, og de gjenværende gammel-skogsdominerte lokalitetene er alle av stor viktighet både for biologisk mangfold og mht skogtype-representativitet. Med dagens kunnskap utpeker Askerudelva, Glitra og Asdøljuvet (begge i Lier), og Lysakerelva (Bærum og Oslo) seg ut som toppsjiktet av disse, der Askerudelva særlig skiller seg ut mht gammel naturskog.

Bekkekløfter framheves i mangelanalysen (Framstad et al. 2002, 2003) som en høyt prioritert skogtype som Norge også har internasjonalt ansvar for å sikre. Askerudelva oppfyller "bekkekløft-kriteriet" i stor grad (bl.a. i kraft av å være ei velutviklet kalk-lavlandskløft i Oslo-feltet). Av generelle punkter i mangelanalysen oppfylles (1) "lavlandsskog", (2) "rike skogtyper", og (3) "viktige forekomster av rødlistearter" godt, mens underkriteriet "internasjonale ansvarstyper" oppfylles middels godt. Av spesielt prioriterte skogtyper er (foruten "bekkekløft") representert (1) "kalkskog/rik lågurtgranskog" og (2) "boreal naturskog særlig granskog med mye død ved". Samlet mangeloppfylling er høy.

Askerudelva er ei meget verdifull bekkekløft, spesielt gjennom kombinasjonen fuktig bekkekløftmiljø, gammel lavlandsgranskog, kalkskog, et rikt arts mangfold, og ved å representere en sjelden kløfteutforming begrenset til kambrosilurområdet i Oslo-feltet. På denne bakgrunn vurderes lokaliteten som nasjonalt verdifull (verdi 5).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Askerudelva. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet. Forkortelser; UR = urørthet, DVM = død ved mengde, DVK = død ved kontinuitet, GB = gamle bartær, GL = gamle løvtrær, GE = gamle edelløvtrær, TF = treslagsfordeling, VA = Variasjon, TVA = treslagsvariasjon, VVA = vegetasjonsvariasjon, RI = rikhet, AM = arter, ST = størrelse, AR = arondering, FOR = Fosserøyk. For kjerneområder er kun variasjon vurdert som en kombinasjon av topografi og vegetasjon. For området samlet er det delt i to ulike vurderinger.

Kjerneområde	UR	DVM	DVK	GB	GL	GE	TF	VA	TVA	VVA	RI	AM	ST	AR	FOR	Samlet verdi
1 Askerudelva	***	***	**	**	0	*	*	**	—	-	***	***	-	-	-	***
Totalt for Askerudelva	***	***	**	**	0	*	*		**	**	***	***	*	***	*	5

Referanser

Artskart 2009. Artsdatabanken & GBIF Norge, internett. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

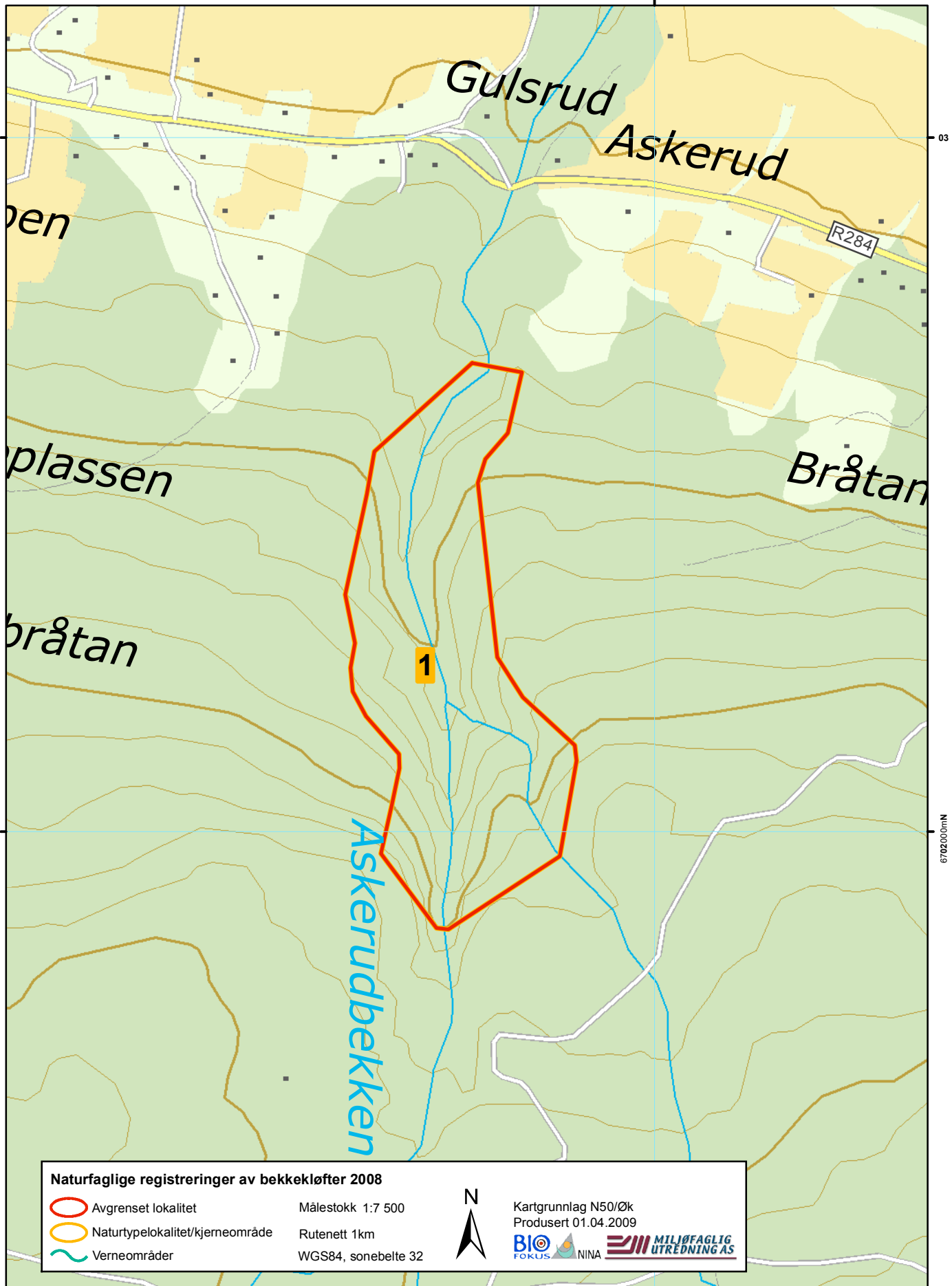
Hofton, T.H. 2007. Bekkekløfter i Buskerud – oversikt over potensielt biologisk interessante lokaliteter. Biofokus rapport 2007-18. 18 sider + 2 kartvedlegg (pdf-filer).

Naturbase 2009. Direktoratet for Naturforvaltning. http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/NB3_viewer.asp

Nordgulen, Ø. 1999. Geologisk kart over Norge, berggrunnskart Hamar 1:250 000. Norges Geologiske Undersøkelse.

Vegetasjonsatlas for Norge, Statens kartverk, Norge.

Askerudelva (Modum, Buskerud).

Bilder fra området Askerudelva

Askerudelva danner ei markert nordvendt bekkekløft som faller bratt ut mot Tyrifjorden. Foto: Tom Hellik Hofton

Fuktig bekkekløftskog med mye læger i midtre del. Foto: Tom Hellik Hofton

Øverst i lokaliteten faller en høy foss ned over kalkbergene. Foto: Tom Hellik Hofton

Gammel lågurtskog i nedre del. Foto: Tom Hellik Hofton